

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 117/15

Møtedato: 26.11.2015

Dato: 12.11.2015

Arkivsaknr: 2015/4576

Omdanning av fond og legater - Uttalelse

Saken gjelder:

Det pågår arbeid med omdanning (sammenslåing eller avvikling) av i alt 14 fond og legater som administreres av UiB. Det er styrene for disse som skal søke om omdanning, mens Stiftelsestilsynet gjør endelig vedtak. Legatene, som i juridisk forstand er stiftelser, har vedtektsbestemmelser om at omdanning krever vedtak i universitetsstyret. Derfor foreslås at styret gir uttalelse til legatenes styrer, der styret slutter seg til omdanningsforslagene. Det arbeides også med konkrete omdanningsforslag til legatenes styrer.

vedtak:

Universitetsstyret slutter seg til forslagene om omdanning, slik de går fram av saksframlegget. Styret rå styrerne for de omtalte stiftelsene til å vedta sammenslåing og avvikling når sakene er ferdig forberedt, og å søke Stiftelsestilsynet om godkjenning av det.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

12.11.2015/Per Gunnar Hillesøy

Vedlegg:
1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
117/15

Møtedato:
26.11.2015

Arkivsaksnr:
2015/4576

Omdanning av fond og legater - Uttalelse

Innledning

Det eksisterer en rekke fond og legater som på ulikt vis tilgodeser formål som er knyttet til Universitetet i Bergen. De som omtales her, faller i to hovedgrupper: Seks har til formål å dele ut penger til studenter ved UiB, og sju til ulike forskningsformål, også ved UiB. I tillegg kommer ett som har både utdannings- og forskningsformål. Disse omtales i det videre som studentlegatene og forskningslegatene..

Kort om studentlegatene

Saken gjelder disse legatene:

Navn	Egenkapital 31.12.2014	Andel i sammenslått fond
Signy og Ellert Wallendahls legat	2 456 335	46,1%
Fridtjof Sundts legat	310 347	5,8%
Margrethe Bredal og Olaf Lies legat til studenter ved Universitetet i Bergen	422 652	7,9%
Sorenskriver Joachim Monssens legat	515 406	9,7%
Carl Johan Storetvedts legat	742 326	13,9%
Overrettsagfører N.J. Martens og hustru Gudrun Martens f. Kofoeds legat	882 220	16,6%
Sum	5 329 266	100%

Som det går fram, er fem av disse små, det sjette betraktelig større. Ingen av de fem minste har realistiske muligheter til å dele ut penger hvert år, og selv om avkastningen samles opp over flere år, slik at det bare blir delt ut penger hvert fjerde år, vil utdelingene bli små. Dette er dårlig i samsvar med både formålene og stiftelsesloven.

Fordi disse seks legatene (i juridisk forstand stiftelser) har i hovedsak sammenfallende formål, er de naturlige kandidater til sammenslåing. Ved å slå dem sammen, får de langt bedre utsikter til å eksistere også på lang sikt, og til å dele ut penger, slik formålet er. Ikke minst vil kostnadene bli redusert, fordi man bare må administrere ett legat, og ikke seks.

Forslaget er at Wallendahls legat slås sammen med de fem andre, og beholder sitt navn. I vedtektene tas det inn at det nye Wallendahls legat er en sammenslåing av de seks. Formålene for alle seks videreføres i vedtektene for det sammenslåtte legatet.

Kort om forskningslegatene

Saken gjelder disse legatene:

Navn	Kapital 31.12.2014	Forslag	Samlet kapital ved ev. sammenslåing
Overlæge Klaus Hanssens legat til Universitetet i Bergen	73 979	Sammenslåing med Fellesfond til fordel for geofysisk forskning ved UiB	1 886 533
Apoteker Johan Lothes og hustrus fond	316 643	Avvikling	
Konsul Joachim Frieles legat nr. 1	584 157	Sammenslåing med Felleslegat til fordel for biologisk forskning ved UiB	3 535 439
Konsul Axel Heiberg og Fabrikkeier Hans B. Fasmers fond	634 030	Sammenslåing med Bergen Myr dyrkningsforenings fond og Fabrikkeier Hans B. Fasmers fond	4 717 876
Skolebestyrer E.I. Hambros legat for historisk og statsøkonomisk forskning	383 402	Avvikling	
Arne Bjørndals fond av 1963 for norsk folkemusikk	318 080	Avvikling	
Jubileumsfondet til fremme av odontologisk forsknings og undervisning ved UiB	619 038	Sammenslåing med Norske tannlegers fond til tannlegevitenskapenes fremme	Ukjent
Professor Kjell Kleppes fond for bioteknologi	590 245	Avventer	

For fire av disse er forslaget sammenslåing. Normalt krever sammenslåing likeartede formål. For Frieles legat og Hanssens legat er formålene nokså likeartede med «sammenslåingskandidatene», og vi forventer ikke problemer med en sammenslåing. For Heiberg og Fasmers fond er situasjonen at dette har et formål som faller nokså godt sammen med Myr dyrkningsforenings fond; begge gjelder grovt sett jordbruk og skogbruk. Forslaget om sammenslåing med et tredje fond – Hans B. Fasmers fond – kom fra Fasmers etterkommere. Dette har et annet formål, nemlig å støtte kjernefysisk og annen fysisk forskning ved UiB. Stiftelsestilsynet opplyser at det finnes praksis for sammenslåing når formålene er ulikeartede. Det som kreves, er at alle formålene videreføres, at de tilgodeses likt ved utdelinger, at det er naturlig tilknytning mellom stiftelsene og at ingen av dem åpenbart er kapitalsterke nok til å fortsette på egen hånd. Etter vårt syn kan dette oppfylles, og det er god grunn til å forsøke en sammenslåing mellom alle tre fondene. Hvis Stiftelsestilsynet ikke godtar det, kan sammenslåingen begrenses til Heiberg/Fasmer-fondet og Myr dyrkningsforenings fond.

For Jubileumsfondet har dessverre saksforberedelsen kommet kort, jf. nedenfor. For Kjell Kleppes fond har Institutt for molekylærbiologi bedt om noe mer tid til å vurdere alternative tiltak.

Kort om den formelle prosessen

Alle fondene har samme bestemmelse om styre, nemlig at styret er Det akademiske kollegium, i dag universitetsstyret. Etter stiftelsesloven og fast praksis fra Stiftelsestilsynet, er imidlertid universitetsstyret og styret for det enkelte fondet ulike organer, selv om det er de samme personene som gjør tjeneste i begge.

Videre har alle bestemmelser om enten vedtektsendring eller omdanning (sammenslåing er en av formene for omdanning), som sier at det bare kan skje etter vedtak i kollegiet. For å få til en formelt korrekt prosess, foreslås å gjøre det slik:

- Universitetsstyret gir uttalelse til fondenes styrer, der man slutter seg til forslaget om sammenslåing eller avvikling.
- Fondenes styrer gjør vedtak om å søke Stiftelsestilsynet om sammenslåing eller avvikling.

Deretter gjør Stiftelsestilsynet vedtak om å godkjenne sammenslåing eller avvikling.

Dette er bakgrunnen for at saken nå først forelegges for universitetsstyret, og deretter for styret for fondene.

Kort om saksforberedelsen

Det har vært kontakt med berørte fakulteter når det gjelder forskningslegatene, og forslagene her er i tråd med fakultetenes syn. Fakultetene har ikke hatt innvendinger når det gjelder studentlegatene, og det har heller ikke Studentparlamentet.

Den mest tidkrevende delen av saksforberedelsen er å oppspore og kontakte eventuelle etterkommere etter stifterne. For studentlegatene er denne prosessen fullført, mens for forskningslegatene er den bare delvis fullført. Det er bakgrunnen for at styret for fond og legater får en sak om studentlegatene i november 2015, mens saken om forskningslegatene kommer i februar 2016. Saken her gjelder likevel alle, slik at det ikke blir nødvendig med en tilsvarende sak i 2016.

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

For studentlegatene vurderes sammenslåing som det eneste rasjonelle alternativet, slik kapital situasjonen er for de fem minste legatene, og universitetsdirektøren vil anbefale dette. For forskningslegatene er situasjonen noe mer sammensatt, men vi vil anbefale at prosessen her videreføres etter de linjene som er angitt ovenfor.

Det kan framstå som noe formalistisk at universitetsstyret skal gi uttalelse til legatenes styrer, ettersom universitetsstyrets medlemmer også utgjør legatenes styrer. Dette vurderes likevel som nødvendig, på grunn av at legatene gjennomgående har vedtektsfestet at omdanning krever vedtak i universitetsstyret.

12.11.2015/Per Gunnar Hillesøy